

Van Parijs naar Heeze-Leende

*Een bijdrage van Michiel Hendriks
Beleidsadviseur Milieu & Duurzaamheid
Gemeente Heeze-Leende*

In Nederland zijn 30 regio's bezig met het opstellen van een Regionale Energiestrategie (RES). De Metropool Regio Eindhoven (MRE) is een van die regio's met 21 gemeenten waarvan Heeze-Leende er een is. De stuurgroep RES leidt het onderzoek hoe het best duurzame energie door wind en zon kan worden opgewekt en welke warmtebronnen (geothermie, biogas en elektriciteit) te gebruiken zijn om wijken en gebouwen aardgasvrij te maken.

De stuurgroep RES stelt samen met vertegenwoordigers van gemeenten, waterschappen, provincie en Enexis de strategie vast. Naast betrokkenheid bij het opstellen van de RES werkt de gemeente Heeze-Leende ook aan een Transitievisie Warmte en een Wijkuitvoeringsplan. In dit stuk nemen wij u mee in het proces van de strategie.

Klimaatakkoord van Parijs

De oorzaak van de klimaatverandering zijn broeikasgassen. De uitstoot van broeikasgassen zoals CO₂ wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het verbranden van fossiele brandstoffen voor bijvoorbeeld verwarmen van gebouwen, voor transport, verbranding van afval, verbranding van steenkool in elektriciteitscentrales, etc. Fossiele brandstoffen moeten dus vervangen worden door duurzaam opgewekte energie. Dat proces wordt 'Energietransitie' genoemd.

Het klimaatakkoord van Parijs (2015) probeert de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 ° Celsius maar in ieder geval tot maximaal 2 ° Celsius om de wereldwijde negatieve gevolgen van klimaatverandering een halt toe te roepen. Klimaatverandering heeft grote gevolgen voor mens, natuur en milieu. De ijskappen smelten en de zeespiegel stijgt. In sommige regio's komen zware regenval en extreme weersomstandigheden en overstromingen steeds vaker voor, terwijl andere vaker met extreme hitte en droogte te kampen hebben. Dat leidt tot erosie in kustgebieden en laagland, een slechtere waterkwaliteit en in sommige regio's tot toenemend watergebrek. Miljoenen mensen worden daardoor in hun leefomgeving bedreigd. Het uitsterven van planten en diersoorten en mislukken van oogsten vormt een grote bedreiging voor de voedselvoorziening.

Dit zal leiden tot veel onzekerheid in de wereld. Armoede, honger en gebrek aan zekerheid kan gewapende conflicten extra voeden. In deze verbonden wereld neemt ook het risico op grote financiële en economische crises toe.

Ook Nederland krijgt hiermee direct of indirect te maken en meer specifiek:

- Meer doden door hitte stress.
- Veel schade door heftigere buien die wateroverlast veroorzaken met financiële gevolgen.
- Een stijging van de zeespiegel met als gevolg dat dijken verhoogd moeten worden om 1/3de van Nederland te beschermen.
- Verzakking van Nederland door de lage grondwaterstanden met grote schade voor woningen.

- Verzilting van Nederland. Door te weinig aanvoer van zoet water kan zoutwater Nederland instromen en mengen met zoet rivierwater, grondwater en slotwater. Onze drinkwatervoorziening loopt ook gevaar.
- Meer groei van schadelijke algen welke gevaarlijk zijn voor de volksgezondheid.

Landelijk Klimaatakkoord

In 2019 ondertekenden meer dan 100 partijen het landelijk klimaatakkoord. In dat akkoord zijn tientallen maatregelen vastgelegd om klimaatverandering tegen te gaan. De Nederlandse overheid wil de uitstoot van broeikasgassen in Nederland in 2030 met 49% terugdringen ten opzichte van 1990. In 2050 moet de CO₂-uitstoot met 95% verminderd zijn. Dit vraagt ingrijpende veranderingen in allerlei sectoren: industrie, landbouw, mobiliteit, de productie van elektriciteit en de wijze waarop we woningen en gebouwen verwarmen.

De uitstoot in Nederland van koolstofdioxide (CO₂) was in 2017 net zo hoog als in 1990, namelijk 163 miljard kilogram CO₂. De uitstoot van de andere broeikasgassen (methaan, lachgas en gefluoreerde gassen) is gehalveerd ten opzichte van 1990. De grootste opgave ligt dus bij het verminderen van de CO₂ uitstoot (bron RIVM: CO₂-uitstoot in 2017 gelijk aan die in 1990 | RIVM).

Gemeentelijk Duurzaamheidsbeleid

In 2019 is het duurzaamheidsbeleid door de gemeenteraad van Heeze-Leende vastgesteld. Op de gemeentelijk website kunt u het volledige duurzaamheidsbeleid bekijken (190830 Definitief duurzaamheidsbeleid Heeze - Leende.pdf). Duurzaamheidsbeleid leidt niet zomaar tot een duurzame gemeente, maar het is natuurlijk wel een noodzakelijke basis om te komen tot een integrale aanpak van de duurzaamheidsopgave.

Het duurzaamheidsbeleid is opgebouwd uit 5 thema's: Energietransitie, Biodiversiteit, Klimaatadaptatie, Mobiliteit en Materialentransitie.

Concrete uitwerking van de doelen uit het duurzaamheidsbeleid vindt plaats in de uitvoeringsprogramma's om zo te komen tot een duurzame en toekomstbestendig gemeente.

Plan van aanpak Energietransitie

In december 2020 stelde het college van B&W het plan van aanpak Energietransitie vast. Het plan van aanpak beschrijft concrete acties en maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de doelstellingen in het Duurzaamheidsbeleid worden behaald. Twee belangrijke activiteiten zijn: (1) het

mede opstellen van de Regionale Energiestrategie (RES) en (2) het opstellen van de Transitievisie Warmte.

Regionale Energie Strategie (RES)

In Nederland ligt er dus een klimaatakkoord met meer dan 600 afspraken om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. 30 regio's in het land zijn bezig om die afspraken om te zetten in plannen. Zo'n plan heet Regionale Energiestrategie: RES. In zo'n plan staat hoe het best duurzame energie d.m.v. wind en zon kan worden opgewekt en welke warmtebronnen (geothermie, biogas en elektriciteit) te gebruiken zijn om wijken en gebouwen aardgasvrij te maken. Dat is de energietransitie.

Iedereen gaat daarvan iets merken. Het landschap verandert. Huizen worden anders verwarmd. Maar de energietransitie levert vooral veel op. Een schonere wereld met een gezonde lucht en een klimaat dat niet te heet is. En naar verwachting een nieuwe, groene economie. De opgave is groot, het belang ook. In Nederland werken wij samen aan onze toekomst en aan die van onze kinderen en kleinkinderen.

Het opstellen van een concept RES (www.energieregionre.nl) was de eerste stap om te komen tot een Regionale Energiestrategie. Daarin staat hoe de regio verwacht energie te besparen, duurzame energie op te wekken en hoe regionale warmtebronnen te benutten voor de verwarming van wijken en gebouwen. In 2030 streeft de Metropool Regio Eindhoven er naar 2 TeraWattuur (2.000 miljoen kWh/jaar) elektriciteit duurzaam op te wekken. Daarvoor zijn zonneparken nodig ter grootte van ongeveer 5.000 voetbalvelden (ofwel: 3.500 ha of 35 km²) of 125 grote windmolens die per stuk 16 miljoen kWh/jaar opwekken.

In de concept RES zijn zoekgebieden geselecteerd voor grootschalige opwekking van duurzame energie. Die zoekgebieden zijn bepaald aan de hand van een landschapsanalyse en beperkingen door wet- en regelgeving. Vanuit de gemeente Heeze-Leende is de wens gekomen om de zoekgebieden te vergroten (zie: [zoekgebieden voor grootschalige energieopwekking MRE](#)). De Gemeente wil daarmee de mogelijkheid openhouden om te kiezen voor plaatsing van duurzame opweksystemen op locaties met een lagere natuurwaarde (zoals langs snelwegen). Maar daarnaast wil de Gemeente de natuur uitbreiden en versterken in gebieden waar zij dat juist wenselijk vindt.

Er gaat nog een heel proces vooraf, voordat er sprake is van daadwerkelijke keuzes voor locaties voor zonnevelden en windmolens. De eerste stap is te bepalen welke milieueffecten onderzocht moeten worden. Daarvoor werd in oktober 2020 de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd ([Notitie Reikwijdte en Detailniveau planMER MRE](#)).

De volgende stap is een milieueffectenonderzoek (planMER) dat momenteel wordt uitgevoerd. Daarmee worden de potentie en milieueffecten op de zoekgebieden in beeld gebracht. Op basis van het planMER-onderzoek komen de locaties in beeld die, op basis van deze milieutechnische beoordeling, het meest kansrijk zijn voor ontwikkeling van grootschalige duurzame opwekking van energie uit zon en wind tot en met 2030.

Daarna wordt een voorlopig voorkeursalternatief opgesteld, waarmee een gedetailleerder beeld ontstaat van de mogelijkheden voor grootschalige opwek in een zoekgebied. Dit betekent niet dat de projecten ook daadwerkelijk worden gerealiseerd op deze locaties. Uiteindelijk bepaalt de gemeenteraad, uitgaande van de eisen uit het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid, of op een locatie grootschalige opwek kan worden gerealiseerd (zie bladzijde 21: [190830 Definitief duurzaamheidsbeleid Heeze - Leende.pdf](#)). Kernpunten daarvan zijn: coöperatief, een deel van de opbrengsten vloeit terug naar de gemeenschap van Heeze-Leende, voorkomen dat een ontwikkelaar het project realiseert en verkoopt aan een buitenlandsbedrijf.

Informatiebijeenkomst

Op 10 februari vindt van 19:30 tot 21:30 een informatiebijeenkomst plaats over de RES 1.0. Tijdens deze informatiebijeenkomst vindt een introductie plaats van de RES 1.0. Na de introductie zijn de wethouders van de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard beschikbaar om per onderwerp (Besparing, Warmte en Grootschalige opwek) uw vragen te beantwoorden. U bent van harte uitgenodigd voor deze digitale informatiebijeenkomst.

Wilt u deze online informatiebijeenkomst bijwonen?

U bent welkom om op ieder gewenst moment digitaal in en uit te lopen. Voor meer informatie over het programma en inschrijving, ga naar <https://energieregionre.nl/agenda/1860170.aspx>

Onderdeel Transitievisie Warmte

Om de klimaatdoelen uit het Klimaatakkoord te behalen moeten wij uiterlijk in 2050 afscheid nemen van fossiele brandstoffen. Dus ook van het gebruik van aardgas voor koken, verwarming en warm water. In het Klimaatakkoord is bepaald dat elke gemeente uiterlijk in 2021 een plan maakt voor de overstap van aardgas op andere, duurzame warmtebronnen. Dat plan presenteert de gemeente Heeze-Leende in een Transitievisie Warmte.

In de raadsvergadering van 31 mei 2021 zal de gemeenteraad de Transitievisie Warmte behandelen. Van tevoren organiseren wij een informatiebijeenkomst om de inwoners van de gemeente Heeze-Leende te informeren over de Transitievisie Warmte. Naar aanleiding van eerder bijeenkomsten hebben diverse inwoners zich aangemeld om mee te denken. In het proces zijn ook andere partijen betrokken zoals de woningbouwcoöperaties, Waterschap De Dommel, de energiecoöperatie Opgewekt Heeze-Leende, Enexis en diverse ambtenaren van gemeente Heeze-Leende.

De Transitievisie Warmte heeft tot doel om de stappen naar een aardgasvrij verwarmde gebouwde omgeving in de gemeente tot 2050 uit te stippelen. Zowel woonhuizen als bedrijfspanden vallen binnen dit plan. Wij schetsen de onderdelen van het tijdspad globaal:

- Een indicatie in welke periode welke buurt van het aardgas af zal gaan.
- Voor de buurten waar wij vóór 2030 serieus willen onderzoeken of ze aardgasvrij kunnen worden, geven wij aan welk alternatief voor aardgas het meest geschikt is.
- Voor de andere buurten geven wij aan welke opties het meest waarschijnlijk lijken.
- Ook schetsen wij het traject om samen met bewoners en andere belanghebbenden tot een plan te komen voor een duurzame warmtevoorziening.

Wij streven ernaar om de warmtetransitie zoveel mogelijk samen met inwoners en bedrijven uit te voeren. De initiatieven die vanuit hen gestart worden, faciliteren wij graag.

Waarom moet Nederland van het gas af en waarom voert Nederland een ander beleid dan Duitsland en België?

Nederland en Duitsland hebben een verschillende uitgangspositie. Nederland heeft dan ook een andere route gekozen om te verduurzamen. In Duitsland worden nu nog veel woningen en gebouwen verwarmd met vervuilende olie gestookte ketels. Daarnaast wordt er veel meer energie opgewekt met kolencentrales dan gascentrales. Duitsland kan dus veel CO₂ besparen door als tussenstap op aardgas over te gaan. Een tussenstap waarop veel kritiek is. Uiteindelijk zal Duitsland ook van het aardgas af moeten om in 2050 CO₂ neutraal te zijn. Kortom, Duitsland is daarmee nog verder van het einddoel (klimaatneutraal in 2050) dan Nederland.

België streeft er naar 'fossielvrij' te zijn in 2050. België gebruikt nu nog deels aardgas uit Groningen. Omdat het Groninger veld eind 2022 'dicht' gaat wordt gezocht naar alternatieven voor de korte termijn. Er wordt als tussenstap een nieuw gasnet aangelegd, geschikt voor zogenoemd 'rijk' aardgas uit Noorwegen, Rusland en Qatar. Maar uiteindelijk wil België ook geheel van het aardgas af.

0-0-0-0-0